

tie met de kwestie-Geelkerken in verband bracht. Toch kunnen wij niet anders zien, of de verwerking der reorganisatie-plannen wordt door al die beschouwingen maar verschoven.

Gaarne gelooven wij, dat door Dr Kromsigt c.s. om reorganisatie gebeden wordt.

Maar aan dit bidden paren zij al te zeer... praten.

Praten uit en daarna.

Van de eene konferentie naar de andere.

Praten niet het minst over Afgescheidenen en Doleerenden.

Thans werd door Dr Kromsigt gedeputeerd, dat de Afscheiding „een repeteerende breuk" is.

Maar wanneer iemand het voor het bidden en... werken opneemt, smaakt Dr Kr., dat hij bij hem „een soort koortsachtige opgewondenheid" heeft ontdekt.

Van praat-standpunt volkomen begrijpelijk.

Geen haast.

„De Rotterdammer" schijnt geen haast te hebben om eenige rektifikatie aan te brengen in het antwoord, dat een Vragenbus-medewerker aan een vrager gaf.

Tenminste tot op heden (Woensdagavond) las men daarvan niets.

Maar wat niet is, kan komen.

HEPP.

OPVOEDING EN ONDERWIJS.

Een professor in de Paedagogiek.

Ook in deze rubriek willen we er even onze groote blijdschap over uitspreken, dat we eindelijk zoo ver zijn gekomen, dat aan onze Vrije Universiteit een buitengewoon Hoogleraar werd benoemd in de Paedagogiek. Daarmede is een lang gekoesterde wensch in vervulling gegaan. Eere bij dezen aan het Gereformeerd Schoolverband, dat zijn rusteloze bemoeiingen met gunstigen uitslag bekroond ziet.

Als tweede reden van dankbaarheid komt voor de lezers van „De Reformatie" daar nu nog bij, dat tot dezen belangrijken arbeid werd geroepen de redacteur van deze rubriek: Dr J. Waterink. Moge het hem onder den zegen des Heeren gegeven worden, veel voor de wetenschap te doen, tot zegen voor ons onderwijs, tot heil voor land en volk en bovenal tot eere van den Naam onzes Gods.

Er wordt veel van den jongen Professor verwacht. Moge het hem gegeven worden, de gekoesterde verwachtingen verre te overtreffen. Zijn bekende werkkraacht geeft ons goede hoop.

Gr.

G. MEIMA.

Geen verder debat.

Even moet ik terugkomen op het stukje van voor veertien dagen, waarin ik sprak over het debat tusschen den heer Jonkman en mij.

Men zal verstaan, dat het mij niet juist voorkomt het debat voort te zetten, onder de omstandigheden van thans. Niet gaarne maak ik al debatterende in den kring van onderwijzers in engeren zin mijn entree.

Met den heer J. sprak ik af — in een onderhoud dat in volkomen vriendschappelijke houding en in broederlijken geest plaats had — onze discussie niet verder voort te zetten.

Ofschoon het niet mijn bedoeling was met mijn stukje den heer J. persoonlijk onaangenaam te zijn, wil ik toch gaarne verklaren, dat ik bereid ben, het in dat stukje voor den heer J. persoonlijk onaangename terug te nemen, zonder eenige voorwaarde.

De heer J. van zijn zijde zal het debat in „De School met den Bijbel" beëindigen.

Samen bouwen.

Voor de belangstelling voor mijn benoeming in den kring der lezers van ons blad ben ik zeer dankbaar. Ook voor het meeleven in de onderwijzerswereld.

Tot onze onderwijzers een enkel woord.

Mannen broeders, we zullen samen moeten arbeiden. Van U wacht ik veel.

Wacht gij niet te veel van mij.

Vooral in den eersten tijd hoop ik veel de rust van mijn studeerkamer te mogen genieten. Een rust, die arbeid beteekent.

Van harte hoop ik, iets te kunnen doen om te bouwen; verder bouwen op het fundament, dat gelegd is; inbouwen van het materiaal, dat aanwezig is; nieuwbouw zoo God mij de krachten geeft.

Maar bij dit alles vraag ik dringend het gebed van al „onze" menschen.

En van onze onderwijswereld speciaal geloof ik, dat zij ook in dezen de taak der liefde verstaat.

J. W.

LITERATUUR EN KUNST.

„Den Vaderlant getrouwe".

„Den Vaderlant getrouwe", aldus luidt de titel van het eenige weken geleden verschenen¹⁾ boek van den heer S. Postmus, bevat in sierlijke, met gekroonde wapens en oranje-bloemfestoenen getooiden band.

Een geschiedkundig boek dus, en aan den naam van den Schrijver, en aan de band-emblemen als zodanig onmiddellijk te herkennen.

Dat we er toch in de rubriek „Literatuur en Kunst" de aandacht op vestigen, heeft tweeclei reden.

Vooreerst is het uit reverentie voor den Schrijver, die, als leeraar aan het Geref. Gymnasium te Amsterdam en als Auteur van verschillende boeken, heel zijn leven heeft gewijd aan een calvinistische belichting van de geschiedenis en met onvermoeide kracht heeft „gewroet in de mijn der historie" zooals hij zelf gaarne zegt.

Maar ook is het om den vorm van het boek zelf. Want het is geheel een leesboek, gesteld in levendig-verhalenden stijl en met tal van portretten geïllustreerd. Veel meer dus dan een geschiedkundige verhandeling is het historische leetuur, die, gebracht binnen de bevatting ook van den niet-historisch geschoolden lezer, algemeene belangstelling verdient.

Het boek ontleent zijn titel aan een der regels van ons onvolprezen „Wilhelmus". Die titel is goed gekozen, want in zijn inhoud is het de breede ontvouwing van wat in ons epische volkslied wordt verhaald en van de vaderlandsche historie, die aan het geslacht van den Wilhelmus-figuur, den grooten strijder en lijder Prins Willem, onafscheidelijk is verbonden.

De Schrijver begint met den Prins te tekenen, eerst in zijn jonge jaren, toen hij aan het schitterend hof van Karel V het lichte hoveling-leven leidde, daarna, in zijn langen, zwaren strijd voor het verdrukte, lijden volk, dat onder Gods Voorzienigheid door hem uit „het Egypte der dienstbaarheid" werd geleid.

Heel de rij van bekende tafereelen uit de beginperiode van den tachtigjarigen oorlog behandelt de Schrijver, steeds het gebeuren tekenend rondom de kloekke gestalte van den Prins, die bij elk tafereel op den voorgrond staat. Dat is wel allereerst een verdienste van het boek; het legt allen nadruk op de beteekenis van den Prins als de centrale figuur van gansch de worsteling tegen de Spaansche tyrannie, op den adeldom van zijn karakter en vooral op de fiere kracht van zijn onwrikbaar Gods-vertrouwen. Daardoor komt relief in het beeld der historie en glanzen ook de donkerste momenten in hooger licht.

Dan vervolgt de Schrijver de historie van „s Prinzen geslacht, dat diens arbeid heeft voortgezet en, volgend zijn spoor, aan de spits van het Nederlandsche volk is getreden. Achtereenvolgens vertelt de heer Postmus van Maurits, Frederik Hendrik, Willem II, om weer uitvoerig stil te staan bij de geschiedenis van den Koning-Stadhouder, Willem III, den kampvechter voor het Protestantisme in Europa. Bijzondere aandacht wordt daarbij geschonken aan Willem's trouwe gade, Maria, die van zoo groote beteekenis is geweest voor haar gemaal. Hier hebben we een tweede verdienste van het boek: het doet in scherpe contouren zien den achtergrond van Willem's leven, en de verklaring van zijn kracht, door Maria naar voren te brengen en haar zegenrijken invloed op het gemoeds- en geloofsleven van den Prins te tekenen.

Daarna volgt de beschrijving van den neergang onzer historie, den tijd van Willem IV en Willem V en de periode van de diepste inzinking: den Franschen tijd, tot weer de herleving komt in 1813 en het Oranjehuis zijn oude plaats inneemt, wel in een andere qualiteit, maar met dezelfde liefde voor het volk en als van ouds met het „den vaderlant getrouwe" als devies. Zoo teekent de heer Postmus Koning Willem I en zijn tijd, Willem II en Willem III en ten slotte ook Koningin Wilhelmina....

Samengevat is dus de inhoud van dit „historisch verhaal" de ontvouwing van de beteekenis, die het Huis van Oranje voor ons Nederlandsche Volk heeft gehad, van de toewijding, liefde, trouw, met welke de Oranjevorstens steeds hun volk hebben geleid, meelevend in droefheid en vreemde, in lijden en verlossing. En de duidelijke bedoeling van het boek, die trouwens in het woord vooraf wordt aangegeven is wederliefde te wekken, te bewerken „versterking der Oranjeliefde en vermeerdering van het besef, dat God ons in het Oranjehuis één Zijner rijkste zegeningen toebedeeld heeft".

In deze doelstelling herkent men aanstonds den Schrijver, die in woord en geschrift steeds dit begeren heeft voorgestaan.

En ook aan den vorm herkent men den Auteur.

De heer Postmus is een enthousiast man, die een eigen manier van zeggen heeft, die niet betoogt, maar constateert en van zijn inzicht zeer positief blijk geeft. Zoo is hij in den persoonlijken omgang, zoo is hij ook in dit boek. Op elke bladzijde vindt men superlatieven en loffelijke epitheta of waarheden-op-den-man-af. Maar ook, op iedere pagina leest men van zijn inzicht in Gods leiding met ons volk en ons vaderland, van zijn principiële, theocentrische geschiedbeschouwing. En als steeds staat men verwonderd over zijn feitenkennis en belezenheid. Merkwaardig b.v. — den Schrijver tekenend, maar tegelijk het boek in waarde vermeerderend — is de overvloed van citaten, de aanhaling vooral van wat de volksmond zei en zong in zijn liedjes. Zulks toont ons het gebeuren in den spiegel van den tijd zelf, maar tegelijk den schat van kleurrijk materiaal, die de letterkunde den historiebeshouwer biedt. En het houdt bovendien den toon van het verhaalde levendig.

Natuurlijk zouden we hier en daar een opmerking kunnen maken bij een o.i. te forse typee-

ring, te zeer geïdealiseerde verhouding e.d. Maar daar gaat het in dit verband niet om. Onze bedoeling is, het boek in z'n qualiteiten te doen zien, als vrucht allereerst van kennis van zaken en dege studie, maar vooral ook van liefde voor en trouw aan het doorlichte Vorstenhuis, op grond van de bewustheid, dat onze Koning is van Israels God gegeven.

Postmus' boek, enthousiast als de Schrijver zelf, kan krachtigen invloed oefenen, kan bij anderen en jongeren liefde wekken voor Vorstenhuis en Vaderland, kan versterken het besef van den band, die God, Oranje en Nederland verbindt. Daarom verdient het onze belangstelling en aanbeveling.

Herman Lons, De Eenzame Ven.

Van de Lons-serie²⁾, die we al bij herhaling hebben besproken, in haar vele goede en betoekenende eigenschappen, is het zesde deel verschenen, „De Eenzame Ven".

In hoofdzaak handelt het over het leven der vogels, die in het ven en in de bosschen huizen en op de levendige, pakkende wijze, die we uit vorige deelen kennen, wordt verteld van hun nestbouw, hun strijd van aanval en verdediging, hun zingen en zwijgen. Fijn opmerker als Lons is, heeft hij hier in 't bijzonder die gave ontplooid. Dikwijls is de beschrijving van het interessante vogelleven zoo boeiend, dat men meent een roman te lezen. De talrijke bijzonderheden, die ons aldus worden geleerd, maken het boek leerzaam en nuttig.

Bij de verschijning van het vorige deel hebben we gewezen op de waarde van een serie-boeken, die zoo goed op peil blijft bij elke nieuwe toevoeging. Die opmerking kan thans worden herhaald. Dit nieuwe deel is stellig niet minder dan de vorige. Wie van de andere boeken genoten heeft, zal zeker ook dit deel met groot genoegen lezen.

C. T.

²⁾ Uitg. van A. G. Schaanderbeek, Laren.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN.

Pers-stemmen.

Nieuwe wijkkerk in Grand Rapids.

Als toelichting op onze hoofdartikelen over het wijkkerken-stelsel in Amerika kan het volgende bericht dienen, dat wij zoo pas lezen in de „Christian Journal".

Classis Rapids West van de Chr. Geref. kerken heeft het verzoek van 28 huisgezinnen, in het zuid-westelijk gedeelte van de stad, toegestaan, om een nieuwe gemeente te vormen. Het werk daaraan verbonden werd door de classis opgedragen aan Revs. Bakker, De Jong en Hoeksema, en drie ouderlingen.

Een nieuwe wijkkerk, welke dus met 28 nieuwe gezinnen begint. Veelzeggend!

De (Amerikaansche) Gereformeerde Heraut.

De „Reformed Herald" was voortgekomen uit de vereeniging van twee andere maandelijksche periodieken: „The Witness" en „Religion and Culture". Zelf hebben wij den aanvang van die samensmelting in Amerika mogen bijwonen. De „Reformed Herald" was een degelijk maandschrift, dat menig mooi artikel bracht. En nu, na één jaar, is de uitgave gestaakt. De Redactie meldt dit in deze beoordeelingen:

„Met dit nummer is de eerste Jaargang van de „Reformed Herald" compleet. Tot onze spijt moeten we thans onzen lezers mededeelen, dat deze eerste Jaargang niet door een tweede zal worden gevolgd. Ofschoon de broeders, die samen het blad redigeerden, in eenstemmigheid en met genoegen hebben kunnen samenwerken, zoo oordeelden toch de meesten hunner, dat het om verschillende redenen geraden was thans de uitgave te staken. Daar zullen er wel zijn, die deze mededeeling met instemming begroeten. Er worden onder ons herhaaldelijk stemmen gehoord, die pleiten voor een vermindering van bladen en tijdschriften. Daar zijn er zelfs, die de vrees hebben uitgesproken, dat een blad als het onze afbreuk zou doen aan de kerkelijke bladen. Zij zullen natuurlijk ingenomen zijn met het staken van de uitgave der „Reformed Herald". Daar zullen er ook zijn, en dat vooral onder onze lezers, die er minder mee voldaan zijn, en die niet dan met leedwezen vernemen, dat de „Reformed Herald" bij hen niet meer zal aankloppen. Doch hoe dit ook zij, wij vertrouwen dat ook het staken onzer uitgave ten goede zal gedijen. In dat vertrouwen nemen wij dan ook als redacteuren en mede-redacteuren, schoon niet zonder een zekeren weemoed, afscheid van onze lezers."

Wij voor ons betreuren het zeer, dat dit blad heeft opgehouden te bestaan, hoe aangenaam het ook is te vernemen, dat de redacteuren eensgezind hebben samengewerkt. Hoezeer ook wij voorstanders zijn van meerdere pers-concentratie, in Amerika valt niet de buitengewone versnippering van krachten waar te nemen, welke hier in Nederland te aanschouwen valt. En een periodiek als de „Reformed Herald" droeg een ander karakter dan de kerkelijke bladen.

Dr H. Beets, de prachtige optimistische natuur, die overal raad op weet, lanceert in „The Banner" de idee om er een driemaandelijksch tijdschrift van te maken, zoo mogelijk in samenwerking met de broeders van de „Dutch Reformed".

Gaarne voegen wij onzen wensch bij den zijnen.

Het kan er in de C... is, welke d... als die, we... het geding... geformuleer... raad af te z... Synode, wel... Men spreekt... meening is... Ten Hoer e... loopt met d... en een rich... voelen belic... Meeter en... heeft een... Hoeksema... ken predika... tingen haar... ring bestaat... Loukhuyzen... aan zijn zij... Toekomst".

„Iemand mende Syr... meerdere... we wat on... deed op de... ons met be... den leggen... tenzij niet t... genomen... kwesties, t... eenige pun... Maar verg... quaestie al... een synod... door dieps... tuiging."

Men kent bezwaard zi... Dr G. Deze L... dat de aank... gaat dan on... samenvatting... naar een zij...

Men spr... men geleg... nen. Maar... dat haar o... een gravis... geschiedde... hierover t... Geelkerken... zegd, heeft... tisme.

Deze laats... „De Mansboe... Enfin. We k...

Maar h... onderlinge... het door e... wien m... len geb... zonder vo...

Natuurlijk... van „g e g o... Daarom hi... Prof. Groshe... Kuiper aan...

Zij, die... bedoelde g... Geelkerken... had gelege... Synode uit... vattingen...

klaarde d... grond voor... gene wat d... disputabel... dat hij zie... haar besl... waarom hi... ten onderz... arbeid, wa... maakt.

Maar de... ten slotte... Kerken de... iemand m... niet eens v... uitgesprok... beslissing... elke uitspr... de Heilige... zwaar in... haafd. De... het een d... Een absolu... Maar even... slissing d... drager gel... niet openli... sche beslis... de tweede... openlijk a... door de C... als ze niet...

¹⁾ Bij den uitgever J. A. Reesink, te Velo.